

Akciová společnost. Zvláštní úpravy některých kontraktací.

Zákaz konkurence. Nabyvání | zcizování majetku AS
(kvalifikovaná část majetku). Opatření proti konfliktu
zájmů. Finanční asistence.

© 2009 Michal Černý Ph.D.

www.michalcerny.eu | www.michalcerny.net

Povaha AS

- Kapitálová společnost, podobná SRO, může nabízet podíly k úpisu veřejně
- Vyšší základní kapitál, kratší splácení
- Podíly mohou být obchodovány na veřejném trhu
- Podíly jsou představovány cennými papíry – akciemi
- Právní úprava – ObZ, §§ 154-220zc
- Některé předměty podnikání mohou být realizovány jen pomocí AS (zvl.úprava – banky)

Definice AS - § 154 ObZ

- (1) Akciovou společností je společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář *neručí** za závazky společnosti.
- (2) Firma společnosti musí obsahovat označení "akciová společnost" nebo zkratku "akc. spol." nebo zkratku "a. s.".
- * *Výjimky: Bývalý akcionář ručí do výše nabytého podílu na likvidačním zůstatku AS. Rovněž bývalý akcionář ručí za závazek svého nástupce k doplacení vkladu.*

--- Péče řádného hospodáře ---

- § 194/5
- Péče řádného hospodáře
- Zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a dalších skutečnostech (např. obch.tajemství)
- Ve sporu s AS nese důkazní břemeno o splnění povinnosti péče řádného hospodáře člen předst.
- Společná odpovědnost více členů představenstva
- Omezující ustanovení stanov jsou neplatná (*ochrana akcionářů společnosti*)
- Pokud plnili pokyn VH, odpovídají za škodu jen tehdy, pokud je pokyn VH v rozporu s pr.předpisem

---

--- Ručení členů představenstva při odpovědnosti za škodu ---

- Ručení všech členů, kteří odpovídají za škodu
- Ručení zaniká uhrazením

--- OPATŘENÍ V PŘÍPADĚ ZTRÁT (§ 193) ---

- Svolání VH bez zbytečného odkladu (BZO) poté, co zjistí, že:
- Celková ztráta AS po úhradě z disponibilních zdrojů AS dosáhne výše 1/2 základního kapitálu, nebo to lze s ohledem na všechny okolnosti předpokládat
- AS je v úpadku
- Musí navrhnout řešení (zrušení AS, přijetí jiného opatření)

--- NABÝVÁNÍ/ZCIZOVÁNÍ MAJETKU AS (1/3) ---

- § 193/2: Pokud hodnota přesahuje 1/3 vlastního kapitálu (dle poslední závěrky) v průběhu jednoho účetního období (kalendářní rok), smlouva může být uzavřena jen SE SOUHLASEM DR
- § 193/2: Pkd AS emitovala kotované akcie, rovněž souhlas VH
- § 196a/4 obdobně (nevztahuje se na běžný obchodní styk, n/z z podnětu st.org, na věř.trhu atd.) – jedno z opatření proti konfliktu zájmů

--- ZÁKAZ KONKURENCE § 196 ---

- ObZ ukládá zákaz konkurence členům představenstva
- ObZ dovoluje AS, aby stanovy zpřísnily obsah
- Ze zákona nesmí:
  - 1) sám podnikat ve stejném nebo obdobném předmětu, vstupovat se společností do obch.pr. vztahů (*pozor na interpretaci – výkon funkce § 66, výslovně vypočtené smlouvy § 196a*)

... zákaz konkurence

- 2) zprostředkovávat / obstarávat obchody společnosti
- 3) účastnit se na podnikání jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba osoby, která má stejný/obdobný předmět podnikání
- 4) vykonávat činnost jako sta.org./člen st.org. /jiného orgánu společnosti se stejným/obd.předmětem, ledaže jde o koncern (srov. §66a)
- Porušení zákazu konkurence - § 65
- Pracovní smlouva nebo obdobná smlouva není konkurenční vztah (§ 196/3)

--- OPATŘENÍ PROTI KONFLIKTU ZÁJMŮ § 196a ---

- Potenciální konflikty zájmů – osob oprávněných jednat jménem AS | akcionářů, případně různých skupin akcionářů
- Půjčky, úvěry, poskytování zajištění na smluvním základě, jednostranné převzetí ručení,
- Smlouvy mezi různými osobami, pokud za ně jedná totožná FO ...
- Smlouvy mezi AS a zakladatelem, akcionářem, osobou jednající ve shodě (§ 66b)
- *Jednání dvou nebo více osob uskutečněné ve vzájemném srozumění s cílem nabýt nebo postoupit nebo vykonávat hlasovací práva v určité osobě nebo disponovat jimi **za účelem prosazování společného zájmu** na A) řízení nebo provozování podniku této osoby anebo B) volby st.org. nebo většiny jeho členů nebo většiny členů d.org. této osoby nebo C) jiné ovlivnění chování určité osoby.*

---

1. Specifické kontrakty AS-člen org./os.blíz.

- Vymezené smlouvy (úvěr, půjčka, zajištění, bezplatný převod), zajištění vč. ručení (srv. § 196a/5),
- Vymezené osoby: AS x člen.předst., prokurista, jiná osoba opr.zavazovat AS, nebo osoby jim blízké
- Zvláštní pravidla – jen s **předchozím** souhlasem VH a za podmínek obvyklých v obch.styku
- **Při nedodržení podmínek je sml.abs.neplatná**
- *Souhlas se nevyžaduje pro poskytování půjček mezi ovládající a ovládanou osobou*
- *Finanční asistence mají speciální úpravu v § 161f/3*

Judikatura – bezúplatné převzetí dluhu

K bezúplatnému převzetí dluhu člena představenstva a.s.

- *Převzala-li akciová společnost za členy svého představenstva jejich dluh a zaplatila jej, aniž za to obdržela jakékoli protiplnění, je dopad takové transakce do jejího majetku stejný, jako by na člena svého představenstva bezúplatně převedla majetek společnosti v hodnotě zaplaceného dluhu, tj. jako by nastala jedna ze situací předvídaných ustanovením § 196a odst. 1 obch. zák. Na bezúplatné převzetí dluhu členů jejího představenstva akciovou společností se proto vztahuje ustanovení § 196a odst. 1 obch. zák.*

podle rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 4063/2007, ze dne 2. 9. 2009

---

2. Smlouvy mezi PO, za něž jedná osoby v potenciálním konfliktu

- § 196a/2 – situace, kdy osoba v potenc.konfliktním postavení je oprávněna jednat jménem jiné osoby (zpravidla jiné PO)
- Pak smlouvy dle odst.1 (půjčky, úvěry ...)
- mezi takovými osobami (AS-jiná O „B“) za stejných podmínek – 1) předchozí souhlas VH, 2) za podmínek obvyklých v obch.styku
- Rovněž převzetí ručení (§ 196a/5)!!!

---

3. Nabývání majetku ($\geq 1/10$ ZK) od zakladatele l akcionáře ..., ručení za zakladatele/akcionáře

- Nabývání nebo převádění majetku
- AS nebo jí ovládaná osoba
- od A) zakladatele l B) akcionáře/os. Jednající ve shodě s akc. l C) od osoby dle odst. § 196a/1/ osoby jí ovládané l E) nebo od osoby, se kterou tvoří koncern
- Za protihodnotu ve výši alespoň **1/10** upsaného zákl.kapitálu (ke dni nabytí)
- Jen za **hodnotu dle posudku znalce** (nezávislého), jmenovaného soudem (§ 59/3)
- **Nabytí majetku do 3 let od vzniku AS, nutný souhlas VH**
PORUŠENÍ PRAVIDEL = ABSOLUTNÍ NEPLATNOST
- Rovněž převzetí ručení (§ 196a/5) – i to **musí být znalecky oceněné**
- Zvl. Pravidlo – bezúplatný převod majetku na akcionáře – souhlas VH třeba (viz. § 196a/4)
- Respektovat též pravidlo § 193/2 (1/3 VK= souhlas DR)

VYJÍMKY (§ 196a/4 ObZ)

- § 196a/3 se nevztahuje na:
- Běžný obchodní styk (nabytí i zcizení)
- n/z pod dohledem/dozorem org. St.spr.
- Nabývání/zcizování na burze nebo obdobném regulovaném trhu
- Nabývání/zcizování z podnětu nebo pod dohledem org.st.správy

---

--- SMLOUVA MEZI AS A JEJÍM JEDINÝM AKCIONÁŘEM ---

§ 190/3 ObZ zvláštní pravidlo

- Jakákoliv smlouva, která je uzavřena mezi společností a tímto akcionářem, který **jedná jménem obou** subjektů (tedy jak jménem svým tak AS)
- 2 možné formy – NZ | písemná forma, na níž se 1akc. podepsal před orgánem pověřeným legalizací
- *Obecná ochrana všech 3tích osob*

--- FINANČNÍ ASISTENCE ---

- poskytnutí zálohy, půjčky, úvěru nebo jiného peněžitého plnění anebo poskytnutí zajištění společností třetí osobě, pro účely získání podílů ve společnosti (od „čtvrté osoby“ nebo také od společnosti samotné)
- Důvod=ES: *Druhá směrnice 77/91/EHS ve znění novelizující směrnice 2006/68/ES*
- Pojem – viz. § 120a ObZ, pravidla pro finanční asistenci v AS pak v § 161f ObZ
- Volně z důvodové zprávy : Lepší je rozumně regulovat, než zakázat ale nedokázat vynutit

---

... finanční asistence

- Je přípustná, jen „určí-li stanovy“ – tedy pkd ji výslovně povolí
- ObZ stanoví nejméně 8 kumulativních podmínek ...

A) F.A. jen za podmínek obvyklých

- F.A. je přípustná jen za podmínek obvyklých v obchodním styku
- Podmínky přípustnosti? Nebo podmínky asistence samotné (např. úroky z půjčky)

B) Prošetření finanční způsobilosti příjemce

- Představenstvo AS prověří finanční způsobilost potenciálního příjemce (musí předem)
- Hlasování představenstva, souhlas většiny hlasů, zápis z jednání představenstva, **odůvodnění závěru**
- Nutno **před** poskytnutím asistence ...

C) Vypracování/zpřístupnění písemné zprávy

- Zpracovává a zpřístupňuje představenstvo
- Zpráva vždy písemná
- Uložení BZO po zpracování do sbírky listin (/2), dále musí být dostupná akcionářům na jednání VH (možno jakýmkoliv způsobem neomezujícím akcionáře – odkaz na sbírku listin zřejmě na VH postačovat nebude)

Obsah zprávy představenstva

- Věcné zdůvodnění, hodnocení výhod a rizik poskytnutí této F.A.
- Podmínky poskytnutí F.A., včetně ceny za kterou budou akcie koupeny
- (argumentované) závěry prošetření finanční způsobilosti
- Zdůvodnění zájmu AS na poskytnutí finanční asistence

D) Schválení F.A. rozhodnutím VH

- VH rozhoduje informovaně – má k dispozici zprávu představenstva,
- VH může schvalovat jediné předem, následný souhlas zákon vylučuje (-> neplatná smlouva)
- Potřebný souhlas alespoň 2/3 hlasů všech akcionářů

E) Vliv F.A. na vlastní kapitál AS

- Vlastní kapitál AS se nesmí v důsledku F.A. snížit pod ZK zvýšený o fondy, kt.nelze podle zákona/stanov rozdělit mezi akcionáře a snížený o dosud nesplacenou část ZK

F) Zvláštní rezervní fond na F.A.

- AS musí vytvořit zvláštní rezervní fond
- Ve výši poskytnuté finanční asistence
- AS může použít nerozdělený zisk nebo jiné fondy, které AS může dle zákona použít podle svého uvážení
- Názor na tvorbu fondu zřejmě již ve zprávě, tvoří se zřejmě následně v době poskytnutí F.A.

G) F.A. a úpadek AS

- F.A. nezpůsobí bezprostředně úpadek společnosti
- Úpadek – *Insolvenční zákon*

H) Spravedlivá cena

- Spravedlivá cena – jen pro F.A., při kterých 3os nabývá akcie od AS poskytující F.A.
- Spravedlivá cena ?? Cena dle trhu, dle posudku znalce ...?
- Nespravedlivá cena poškozuje ostatní akcionáře ...

Zvlášť upravené F.A. – 1 (v koncernu 1)

- F.A. mezi osobou fakticky jednající nebo ovládající AS - příjemce: A) člen st.org. AS | B) ovládající osoba | C) člen st.org. ovládající osoby | D) osoba jednající ve shodě s AS nebo s jinou z těchto osob (A-C)
- Povinný přezkum zprávy představenstva nezávislým odborníkem obecně uznávaným, kterého určí DR AS
- Písemná zpráva – obsah: 1) zhodnocení správnosti zprávy představenstva, 2) výslovné vyjádření k otázce, zda F.A. není v rozporu se zájmy AS
- Zpráva musí být uložena do sbírky listin BZO, dostupná akcionářům na VH

Zvlášť upravené F.A. – 2 (v koncernu)

- F.A. za účelem nabytí akcií/Zat.listů společnosti osobou jí ovládanou (§ 161g)
- Navíc (nad rámec § 161f) se použijí i ustanovení § 161, §161a/1,2 , §161b/1/b-d, §161b/2-5, §161c
- Pkd nebudou akcie zcizeny, soud může zrušit a nařídit její likvidaci
- Hlasovací práva nemohou být vykonávána

- § 161 – zákaz úpisu vlastních akcií, solidární závazek členů představenstva k zaplacení ...
- § 161a/1- nabývání vlastních akcií jen pkd zcela splacen emisní kurs a se souhlasem VH, nezpůsobí snížení vlastního kapitálu pod ZK, nepřivodí společnosti úpadek, má zdroje na vytvoření zvl.rez.fondu
- § 161a/2 – výjimka – pro odvrácení značné škody bezprostředně společnosti hrozící ... pov. seznámit nejbližší VH ...
- § 161b/1/b-d : VÝJIMKY ZE ZÁKAZU NABÝVAT VLASTNÍ AKCIE

- § 161b/2 – povolené bezúplatné nabytí vlastních akcií
- § 161b/3 – povinnost zcizit bezúplatně nabyté vlastní akcie do 18 měsíců od nabytí, ZL do 3 let od nabytí
- § 161b/4 – povinné snížení ZK, pokud nezcizí vlastní akcie
- § 161b/5 – nezaniká závazek splatit emisní kurs akcie, když AS nabyla zatímní list

---

- § 161c/1 – právní úkon v rozporu s §§ 161a/161b není neplatný, ledaže druhá strana nebyla v dobré víře (tzn. nedostatek dobré víry druhé strany neplatnost způsobuje)
- § 161c/2 – pkd byly úkony platné, ale v rozporu s §§ 161a|b, povinnost zcizit do 1 roku. Sankce = zrušení soudem a nařízení likvidace i bez návrhu

---

Zvlášť upravené F.A. – 3 (pro zaměstnance AS)

- Jednání AS s cílem nabytí vlastních akcií nebo zatímních listů pro zaměstnance dle § 158 (§ 161f/4)
- Nepoužijí se pravidla dle písm. a)-e) a h)!
- Nezpracovává se zpráva ...
- Jen se nesmí snížit vlastního kapitálu pod ZK
- AS musí vytvořit zvláštní rezervní fond

Zvlášť upravené F.A. – 4 (banka při své činnosti)

F.A. bank a finančních institucí dle ZB

- Pravidla dle odst. 1-4 se nevztahují tehdy, pkd je F.A.
- 1) v obvyklých mezích hlavní činnosti
- 2) nezpůsobí snížení vlastního kapitálu banky pod ZK zvýšený o nerozdělitelné fondy

---

Judikatura – dříve poskytnuté finanční asistence

K finanční asistenci převzetím úvěru na nákup akcií společnosti

- *Situace, kdy akciová společnost převezme (podle § 531 odst. 1 obč. zák.) dluh jiného subjektu z úvěrové smlouvy, podle které byl poskytnutý úvěr účelově vázán na nákup akcií společnosti, vyvolává tytéž účinky, jako kdyby společnost nákup akcií od počátku sama financovala, tedy jako kdyby jinému subjektu poskytla (v rozsahu, v němž došlo k převzetí dluhu) půjčku nebo úvěr za účelem nákupu těchto akcií.*

Takové jednání se zjevně protíví § 161e obch. zák. v rozhodném znění (potažmo článku 23 odst. 1 Druhé směrnice, z něž bylo do českého právního řádu implementováno) - je s uvedeným ustanovením v rozporu - a odvolací soud správně uzavřel, že dotčený právní úkon (smlouva o převzetí dluhu) je proto absolutně neplatný podle § 59 obč. zák.

podle rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2011/2007, ze dne 1. 9. 2009 (posuzováno podle zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2000

Literatura

- *Není-li specificky uvedeno jinak, byla citovaná soudní rozhodnutí převzata (a jsou takto citována) z portálu Profiprávo.cz (In www.profipravo.cz)*
